

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบพุทธบริษัทของวัดราชาธิวาสวิหาร

เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

อินทิรา น้อยนวล

สาขาวิชา แขนงวิชาการจัดการพัฒนาสังคม สังกัด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

e-mail: Fernz_lp@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจากการศึกษา คือ บุคลากรภายในวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบการสัมภาษณ์(Interview) ได้แก่ ๑.ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๒.ผลการสัมภาษณ์การบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้สรุปผลจากแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลวิจัยพบว่า วัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ผู้บริหารวัดส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการในกิจการวัดราชาธิวาสวิหารระดับมากโดยเฉพาะการให้ความรู้ด้านศาสนศึกษา การศึกษาสังเคราะห์และด้านการสาธารณสุขสังเคราะห์ให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารวัดราชาธิวาสวิหารมีระบบระเบียบในการบริหารกิจการงานของวัดมีประสิทธิภาพดีตลอดจนบุคลากรมีความสามัคคีปรองดองและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของตนในการบริหารกิจการเป็นอย่างดีจึงส่งผลให้การบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานครมีประสิทธิภาพดี

คำสำคัญ : รูปแบบพุทธบริษัท,การบริหารจัดการ,วัดราชาธิวาสวิหาร

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

The management style of the Buddhist temple Wat Rajathiwasiwan Dusit District, Bangkok.

Intira Noynuan

Branch Bachelor of art Program in Social Innovation Management under the Humanities and Social Sciences,
e-mail Fernz_lp@hotmail.com

Abstract

This study aimed to investigate the temple management Rajathiwasiwan temple, Dusit, Bangkok. The sample of the study was to measure staff Rajathiwasiwan temple, Dusit, Bangkok. The study was a qualitative research (Qualitative. Research) by means of data collection, interview (Interview) 1. problems, hurdles and offer guidance on the development of management measures Rajathiwasiwan temple, Dusit, Bangkok. 2. Results of an administrative measure Rajathiwasiwan temple, Dusit, Bangkok. It concluded from interviews, which were constructed by the researchers found that measuring Rajathiwasiwan temple, Dusit, Bangkok. Management is mostly The importance of managing the affairs of the temple, the temple Rajathiwasiwan especially educating the unaffiliated. The public welfare and the synthesis featured a very special show that executives are Rajathiwasiwan temple have organized the affairs of the temple are performing well, as well as personnel and reconciliation. cooperation in the execution of their duties in managing the Company, as well, as a result, the temple management Rajathiwasiwan temple, Dusit, Bangkok's efficient. Transportation picking good.

Keywords : Buddhist forms, manage, measure Rajathiwasiwan Cathedral.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความผูกพันอยู่กับสถาบันพระพุทธศาสนามาตั้งแต่โบราณคนไทยรับเอาพระพุทธศาสนามาประพติดปฏิบัติในวิถีชีวิตอย่างเป็นธรรมชาติจนมีความรู้สึกที่ไทยคือพุทธ พุทธคือไทย เพราะด้วยอารยธรรมจากพระพุทธศาสนาได้แทรกซึมอยู่ในแนวคิดค่านิยมและวิถีชีวิตคนไทยจนแยกไม่ออก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับพระพุทธศาสนามีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากวัฒนธรรมแบบพุทธดั้งเดิม เรียกว่า เป็น วัฒนธรรมแบบพุทธไทย การดูแลพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนอยู่ต่อไปไว้กับพุทธบริษัททั้ง ๔ โดยเฉพาะแต่เพียงแต่พระภิกษุสงฆ์เท่านั้นเมื่อก้าวถึงบริษัทโดยทั่วไปบริษัทของพระพุทธเจ้าเป็นบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในโลกมีบุคลากรทั้งคนในวัดและคนนอกวัดแบ่งออกเป็น ๔ ฝ่าย ได้แก่ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิการวมเรียกว่าพุทธบริษัท วัตถุประสงค์สูงสุดของพุทธบริษัทคือการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาเป็นตัวแทนของสถาบันพระศาสนาที่มีอยู่คู่กับสังคมไทยมาตลอด มี อิทธิพลต่อการกระตุ้นหรือแนะนำให้เกิดกิจกรรมในสังคม และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้มาก

ในปัจจุบันและอนาคตคือวัดควรเป็นต้นแบบทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจได้และเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัยและวัดควรเป็นแหล่งการเรียนรู้โดยเฉพาะด้านศีลธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียม ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น เป็นแหล่งให้การสงเคราะห์ทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนเป็นแหล่งให้การสงเคราะห์ ทางด้านการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนเป็นแหล่งรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งสามารถนำมาถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมนอกจากนี้ทุกวันอาทิตย์วัดควรมี บทบาทในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในรูปแบบต่างๆ เช่น เปิดโรงเรียนสอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์อบรมศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมหรืออาจจัดเป็นการเข้าค่ายคุณธรรมเพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยแก่เด็กและเยาวชนเพื่อนำหลักธรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวันและวัดควรเป็นศูนย์กลางชุมชนเป็นศูนย์กลางสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและท้องถิ่นควรให้โอกาสวัดดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่นเพราะเป็นศูนย์รวมจิตใจ และเป็นที่พักทางใจของบุคคลในชุมชน สร้างความสามัคคีให้เกิดในชุมชนร่วมกับชุมชนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชนและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นรวมทั้งปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าใจพระพุทธศาสนาและนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้วัดควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเช่น เป็นศูนย์กลางรับบริจาคเงิน วัสดุสิ่งของและแรงงานในการพัฒนาท้องถิ่นแบบ ถิ่นตนเอง (พระครูวิสุทธิธานันท์คุณ (ครุฑธา), ๒๕๕๔)

หากกล่าวถึงวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและยังคงรักษาอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามทางการบริหารและการจัดการวัดในปัจจุบันจึงมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งวัดแห่งนี้ได้ใช้การบริหารจัดการพุทธบริษัทผู้ศึกษาผู้วิจัย จึงได้มีความสนใจในการทำวิจัยในหัวข้อเรื่องการบริหารจัดการพุทธบริษัทของวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหาร กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของบุคลากรภายในวัดต่อการบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหาร กรุงเทพมหานคร

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ขอบเขตในการศึกษา

๑. การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะเรื่องของพุทธบริษัท อุดมคติของวัดราชาธิวาสวิหาร การให้เข้าพื้นที่ทำประโยชน์
๒. ผู้ศึกษาและผู้วิจัยทำการศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีจุดเด่นเป็นพื้นที่เก่าแก่ ความมีชื่อเสียงด้านการศึกษาทางพระพุทธศาสนาของวัดราชาธิวาสวิหาร
๓. การเก็บข้อมูลจากผู้ที่น่าเชื่อถือ

เนื้อเรื่อง/การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายและความสำคัญของพุทธบริษัท

พุทธบริษัท หมายถึง ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ใหญ่ ๆ คือ ทางธรรม ประกอบด้วย ภิกษุ (ชาย) ภิกษุณี(ญ) ทางโลก ประกอบด้วย อุบาสก(ช) อุบาสิกา(ญ) บุคลากรเหล่านี้เป็นผู้ที่ดำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา

พุทธบริษัทมีวัตถุประสงค์สูงสุดคือการพ้นทุกข์ พระสงฆ์เป็นตัวแทนของสถาบันพระพุทธศาสนาที่มีอยู่คู่กับสังคมไทยมาตลอดมีอิทธิพลต่อการกระตุ้นหรือแนะนำให้เกิดกิจกรรมในสังคมและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆได้มาก

ความหมายและความสำคัญของวัด

วัด หมายถึง สถานที่ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งปกติมีพระอุโบสถ พระวิหาร พระเจดีย์ รวมทั้งมีพระภิกษุสงฆ์อยู่อาศัย คำว่า “วัด” เป็นคำเรียกชื่อศาสนสถานแบบคำไทย โดยที่มาของคำว่า “วัด” นี้ ยังไม่มีข้อยุติ ด้วยบางคนอธิบายว่า มาจากคำว่า “วตวา” ในภาษาบาลี แปลว่า เป็นที่สนทนาธรรม บ้างก็ว่ามาจาก “วัตร” อันหมายถึงกิจปฏิบัติหรือหน้าที่ของพระภิกษุที่พึงกระทำ หรือแปลอีกอย่างว่าการจำศีล ซึ่งวัด (วัตร) ตามนัยยะนี้จึงน่าจะหมายถึงสถานที่ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ใช้เป็นที่พักจำศีลภาวนา หรือสถานที่ที่พระภิกษุสงฆ์ใช้ปฏิบัติภารกิจที่พึงกระทำนั่นเอง แต่ก็มีบางคนสันนิษฐานว่ามาจากคำว่า “วตวา” อันหมายถึงการกำหนดขอบเขตของดินแดนที่สร้างเป็นศาสนสถาน เพราะวัดก็บวามีความหมายอย่างเดียวกัน คือการสอบขนาด หรือปริมาณของสิ่งต่างๆ เช่น ความยาว ความกว้าง เป็นต้น วัดในนัยยะอย่างหลังนี้จึงหมายถึง พื้นที่

สังคมไทยเคารพศรัทธาต่อพระภิกษุมาก เนื่องจากเชื่อว่า พระภิกษุ นั้นเป็นผู้มีความรู้มากกว่าฆราวาส เป็นผู้ทรงศีล ย่อมพูดแต่สิ่งเท็จจริง และเป็นครูบาอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนที่มีต่อวัดจึงผูกพันแนบแน่นกับวิถีชีวิตของ ทุกคนนับแต่เกิดจนตาย คำสั่งสอนจึงได้รับความเชื่อถืออย่างไร้ความคลางแคลงใจ ดังนั้นพระสงฆ์จึงกลายเป็นที่พึ่งของสังคมในทุกๆเรื่อง ไม่ว่าจะในทางที่เป็นมงคลและอัปมงคล

ส่วน วัด นั้นเป็นสถานที่รับใช้บริการงานประเพณีการทำบุญต่างๆเพื่อให้เกิดกุศลบุญแก่ ฆราวาสเนื่องในวันสำคัญทางศาสนาซึ่งมีอยู่แทบตลอดทั้งปี รวมทั้งเป็น

สถานที่ให้การศึกษาแก่ชุมชน นับแต่การบวชเณรจนถึงบวชเป็นพระภิกษุ

สถานที่ให้ความสงบเยือกเย็นทางใจ เช่น การแสดงพระธรรมเทศนา การฝึกปฏิบัติ ธรรม สมาธิ

เป็นสถานที่ชุมนุมของสังคมทุกกาลวาระ เช่น การประชุมกรรมการหมู่บ้าน งานเทศกาลรื่นเริงที่มีการ ออกกำลังกาย มีมหรสพต่างๆ เป็นต้น

เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมเนื่องในการตาย เช่น การตั้งศพสวดพระอภิธรรม การเผาศพ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัด

การบริหารเป็นวิธีการทำให้ งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของ ผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษ ว่า “POSDC” ดังนี้ คือ

๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อกำหนด ทิศทางขององค์กร
๒. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ
๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนา บุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน
๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการ ดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ
๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการ ปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

อ้างอิงในธีระรัตน์ กิจจารักษ์ เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ไว้ ๕ ประการ คือ

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือโครงการสำหรับการปฏิบัติ งานในอนาคตให้ตรงเป้าหมายที่ต้องการ โดยกำหนดงานที่จะทำวิธีการ และวัตถุประสงค์ของ งานนั้น ๆ ไว้ล่วงหน้า
๒. การแสวงหา และกำหนดตัวบุคคลและอุปกรณ์(Allocation) หมายถึง การ แสวงหากำหนดตัวบุคคล และวัสดุทุกชนิดที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อให้งานนั้น สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
๓. การเสริมกำลังบำรุง (Stimulation) หมายถึง การบำรุงขวัญ กระตุ้น และส่งเสริม ให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลงานดีทั้งปริมาณและคุณภาพ
๔. การประสานงาน (Co - ordination) หมายถึง การจัดให้ผู้แทนของหน่วยงาน ย่อยทุกหน่วยงานพบปะปรึกษาหารือกันเพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือทราบเรื่อง การ ปฏิบัติงานของผู้อื่น และเพื่อให้งานสัมพันธ์ไม่ขัดแย้งกัน โดยยึดเป้าหมายขององค์กรเป็นหลัก
๕. การประเมินผลงาน (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะ ให้ทราบผลการปฏิบัติงาน และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผล ขั้นสุดท้ายเพื่อทราบผลการปฏิบัติงาน และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและ ประเมินผลขั้นสุดท้าย เพื่อเปรียบเทียบผลงานกับผลงานที่ควรจะได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อวางแผนใหม่สำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและผลวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดที่คาดว่าจะมีผลต่อการศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต

กรุงเทพมหานคร

๑.ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

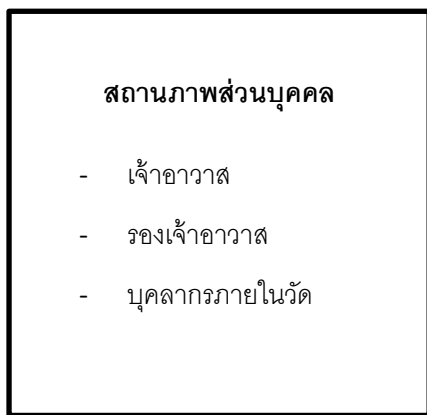
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่
เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส บุคลากรภายในวัด

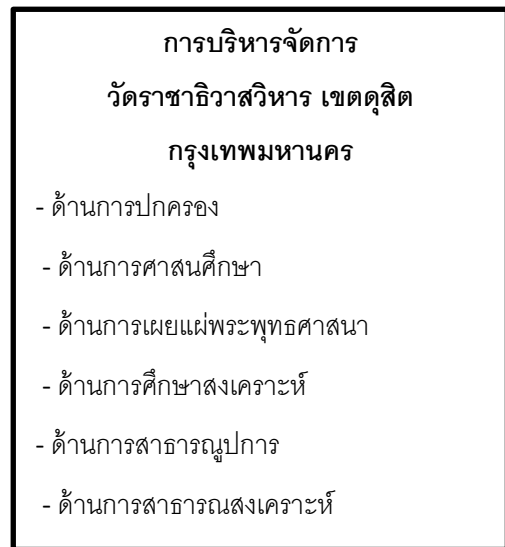
๒.ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือการบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านการปกครอง ๒) ด้านการศึกษา ๓) ด้านการเผยแผ่ ๔) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ๕) ด้านการสาธารณูปการ ๖) ด้านสาธารณสงเคราะห์

ตัวแปรต้น
(Independent Variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variables)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทของงานวิจัย

ในการศึกษาวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบการสัมภาษณ์(Interview)ผู้วิจัยได้พบกับผู้ให้ข้อมูลจำนวน ๕ ท่านโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างพร้อมการอธิบาย ชี้แจง และเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์ด้วยตัวผู้วิจัยเอง ณ วัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าศึกษาจากเอกสารต่างๆ ทั้ง

จากหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลด้านปฐมภูมิ (Primary Data)ถือเป็นข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์รายบุคคลให้กับบุคลากร โดยบุคลากรที่ใช้ในศึกษา คือ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส บุคลากรภายในวัด วัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน ๕ ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมจากบุคลากรโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์เป็นรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

๑. ทำการศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากงานวิจัย เอกสาร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่างๆ
๒. จัดสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์ความเห็นในหัวข้อดังต่อไปนี้ ได้แก่ ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านการปกครอง ๒) ด้านการศาสนศึกษา ๓) ด้านการเผยแผ่ ๔) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ๕) ด้านการสาธารณูปการ ๖) ด้านสาธารณสงเคราะห์

องค์ประกอบของแบบสัมภาษณ์

ผู้ทำวิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์ซึ่งมี ๓ ส่วนพร้อมกับวิธีการตอบคำถามซึ่งมีคำถามที่มีรายละเอียดต่างๆ ได้แก่ ส่วนที่ ๑ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ สถานะบุคคล ผู้สัมภาษณ์ บันทึกข้อมูล วันสัมภาษณ์ สถานที่ ส่วนที่ ๒ เป็นข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ๑) ด้านการปกครองของวัดราชาธิวาสวิหาร ๒) ด้านการศาสนาของวัดราชาธิวาสวิหาร ๓) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของวัดราชาธิวาสวิหาร ๔) ด้านการเผยแผ่ของวัดราชาธิวาสวิหาร ๕) ด้านการสาธารณูปการของวัดราชาธิวาสวิหาร ๖) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ของวัดราชาธิวาสวิหาร ส่วนที่ ๓ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ ตามความเห็นของบุคลากรต่อการบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหาร

วิธีการเก็บข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยการทำแบบสัมภาษณ์รายบุคคล เฉพาะผู้ที่เป็นบุคลากรของวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน ๕ ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ผลจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างประเด็นคำถามสำหรับการทำแบบสัมภาษณ์

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลและผลการวิจัยแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้

ผลการวิจัย

๑. ภาพรวมในการบริหารจัดการคณะสงฆ์

จากภาพรวมในการบริหารจัดการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน ตามมติมหาเถรสมาคมใน ปัจจุบันนี้ การบริหารจัดการวัดในแต่ละวัดขึ้นอยู่กับเจ้าอาวาสจะบริหารและจัดการอย่างไรก็ตาม ความสามารถของเจ้าอาวาส แต่จำเป็นต้องอยู่บนขอบข่ายของพระธรรมวินัยและก็ตาม พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎของมหาเถรสมาคม ระเบียบแบบแผนของกระทรวงต่างๆ มัน ต้องอยู่อย่างนั้น และสิ่งที่จะต้องมีการเสริมในการบริหารจัดการวัดก็คือ การบริหารจัดการวัด จะต้องดำเนินการตามกฎหมายด้วย วัดควรมีระเบียบของวัดเพื่อใช้เป็นหลักในการบริหารงาน ของวัด ซึ่งเป็นของเฉพาะของวัด โดยไม่ขัดและอยู่ภายใต้กฎหมาย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ เพื่อความสะดวกต่องานการบริหาร เพื่อความสอดคล้องกับรูปแบบเฉพาะของชุมชน สถานที่ สิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม โดยมีหลักอยู่ที่ว่า “มีความจริงใจ ไม่เบียดเบียน เอาใจใส่ มีศรัทธา และมีสติ พุเมเท ใฝ่งาน งานทุกอย่างก็ลุล่วงสำเร็จได้โดยง่าย ต้องสร้างศรัทธา มีวิสัยทัศน์ มั่นใจ จริงใจกับมัน ทุกอย่างก็เรียบร้อย ไม่เพื่องาน คนเป็นทำได้” ๑ และการบริหารวัดนั้นการมีส่วนร่วม ร่วมและการบริหารด้วยหลักคุณธรรม

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จะดีมากมาย และในการดูแล ป้องกัน ควบคุมพฤติกรรม ความประพฤติอันดีงามของพระภิกษุ สามเณร และบุคลากรภายในวัดอย่างเหมาะสมและอยู่ อย่างสงบสุข เจ้าอาวาส ควรใช้ หลักนิติธรรม และคุณธรรมของเจ้าอาวาส การปกครองดูแลไป ตามระเบียบวินัย กติกาที่ตั้งไว้ และปฏิบัติตามพระธรรมวินัยที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัส ไว้ดีแล้ว กฎหมายบ้านเมือง ตลอดจนทั้งกฎข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม ความ มีเมตตา เป็นกันเอง เหมือนพ่อปกครองลูก มีกฎระเบียบเหมาะสม ปฏิบัติร่วมกันตาม กฎระเบียบของวัด เปิดใจให้กว้างพร้อมรับฟังข้อคิดเห็นของหมู่คณะ เคารพกันตามลำดับอาวุโส และฐานะพร้อมทั้งประพฤติในสิ่งที่ดีงามตามหลักของสารานิยธรรมทุกประการ ไม่แบ่งชั้นวรรณะ ไม่ถือเอาถือเรา มีความสามัคคีกันเพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียงกันใน ๒ ทาง คือ ทั้ง ทางกาย มีความสามัคคีกันทางด้านร่างกาย เช่น ท างานร่วมกัน และอีกอย่างหนึ่ง คือทางใจ หรือจิตที่สามัคคี ความพร้อมเพรียงกันทางด้านจิตใจ สามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่อง หนึ่งร่วมกัน ความสามัคคี พร้อมเพรียงกันนี้ เป็นสิ่งที่เราทุกคนควรให้ความสนใจทำความเข้าใจ ให้ชัดเจน เพื่อที่จะนำมาซึ่งประโยชน์ของความสามัคคีกันและโทษที่จะได้รับ ถ้าหากขาดความ สามัคคีกันแล้ว ฉะนั้น การปกครอง บริหารอะไรต่าง ๆ ควรทำให้เกิดความสามัคคีปรองดองซึ่ง กันและกัน เพื่ออยู่ร่วมกันด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสันติสุข แต่หากมีความไม่ เรียบร้อยเกิดขึ้นในคณะสงฆ์ต้องอาศัยอำนาจรัฐเข้ามาช่วยจัดการแก้ไขความไม่เรียบร้อย อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม๒ สรุปได้ว่าการบริหารวัดนั้นผู้บริหารทุกระดับชั้นและผู้ร่วมงานทุกคน ต้องตั้งอยู่ในหลักธรรมาภิบาล และพรหมวิหาร ๔ ผู้บริหารต้องมีเมตตาต่อทุกคน ให้ความรัก ใคร ให้ทุกคนมีความสุข กรุณาด้วยความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์ มีมุทิตาพลอยยินดีเมื่อ ผู้อื่นได้ดี อุเบกขา ความวางเฉย ไม่ดีใจไม่เสียใจเมื่อผู้อื่นได้รับหรือถึงความวิบัติ ในด้านการบริหารจัดการวัดควรมีหลักคุณธรรมการบริหารดังนี้ คือ การบริหารวัดนอกจากเจ้าอาวาสและ คณะสงฆ์แล้ว ก็ยังมีเจ้าหน้าที่และบุคลากรต่าง ๆ ของวัดที่มีความรู้ ความสามารถต่างกัน แต่ ก็ต้องมีคุณธรรม และจริยธรรมประกอบตัวอย่างจริงใจ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีของชาวบ้าน และ เป็นที่พึ่งของชาวบ้านได้การบริหารจัดการจึงจะสมบูรณ์แบบ

๒. ด้านการปกครอง

การบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหารในด้านการปกครอง โดยภาพรวมของการ บริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหารนั้น ผู้บริหารวัดจะต้องดูแล เอาใจใส่ และต้องทำใจเป็นกลาง ๆ ดูแลให้ทั่วถึง อยู่ที่เราด้วย เราต้องทำตัวอย่างให้เขาเห็น ให้เขาเชื่อถือ นำเคารพ นำศรัทธา บริวารก็ปกครองง่าย มีการปกครองวัดด้วยหลักพรหมวิหารธรรม คือความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ยึดตามหลักพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎระเบียบ มติมหาเถร สมาคม และมีการอภิวฒนาการปกครองใช้ร่วมกับชุมชนได้อย่างดีและมีระเบียบแบบแผนที่ดีงาม เหมาะสม ๔ และผู้ปกครองที่ดีต้องมีหลัก ๔ อย่างคือ ๑. ผู้บริหารต้องเด็ดขาด ๒. ผู้บริหารต้องมี ประชาธิปไตย ๓. ผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ๔. ผู้บริหารอย่าได้ทำตามอำเภอใจแต่ที่สำคัญจะต้องปกครองต้องยึดหลักพระธรรมวินัยและกฎระเบียบอันดีงามของ คณะสงฆ์ตลอดทั้งควรปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สถานที่สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม ก็จะทำให้เกิดความเรียบร้อยดีงามกับทุกฝ่ายทั้งของคณะสงฆ์และชาวบ้าน

๓. ด้านการศาสนศึกษา

การบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหารในด้านการศาสนศึกษา โดยภาพรวมของการ บริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหารนั้น วัดควรจัดการศึกษาตามหลักพระพุทธศาสนาให้ครอบคลุม ในทุกด้าน เพราะเป็นรากฐานสำคัญที่ดีมั่นคงของชีวิต และเป็นการรักษาพระพุทธศาสนาที่ดียิ่ง อย่างขาดไม่ได้เลย และวัดควรให้การศึกษาศาสนศึกษา

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อบรมสั่งสอน และสนับสนุนกิจการด้านการศาสนา ศึกษาในทุกอย่างที่วัดสามารถทำได้ ให้แก่ทั้งพระภิกษุและสามเณร ตลอดทั้งประชาชน เด็กนักเรียน รวมทั้งประชาชนทั่วไปอย่างทั่วถึง ครอบคลุม และตรงประเด็นตรงกับความต้องการในด้านการศาสนศึกษาของชุมชน และที่สำคัญการศาสนศึกษานั้นจะให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดดำเนินการก็คงไม่สำเร็จ ต้องร่วมมือร่วมใจกันทุกฝ่ายทั้งวัด โรงเรียน บ้าน ชุมชน และ หน่วยงานราชการ

๔. ด้านการศึกษาสงเคราะห์

การบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหารในด้านการศึกษาสงเคราะห์นั้น วัดก็ควรเน้นทำ ให้มีดีและถูกต้อง การให้ทุน การให้การศึกษาสงเคราะห์ต้องใส่ใจให้มาก ตลอดจนการส่งเสริม ในด้านนี้ให้มาก นับว่าเป็นการสร้างบุญด้วย บารมีด้วยทั้งของตัวเจ้าอาวาสและคณะสงฆ์ และ ของวัดอีกด้วย เพราะว่าการศึกษาสงเคราะห์ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ ที่วัดหลวงพ่อก็ทำอยู่แต่จะ เน้นเรื่องความมั่นคง เน้นเรื่องของกฎหมาย เอากฎหมายเข้ามารองรับเพื่อให้ชุมชนได้ ประโยชน์มากที่สุดและมีกฎหมายรองรับ การศึกษาสงเคราะห์นั้น การที่เราจะสงเคราะห์ใครถ้าไม่มีกฎหมายเข้ามารองรับนั้นบางที่มันก็เลยเถิด บางที่มันไม่มั่นคง ควรตั้งเป็นมูลนิธิ ประชาชา คม มูลนิธิของวัด หรือทำเป็นธนาคารการเงิน ธนาคารข้าว ธนาคารโค ธนาคารต้นไม้ เมื่อเป็นธนาคารจึงถือว่าเป็นความมั่นคง และเราก็มีทางไปสงเคราะห์เขา ให้เขามีความรู้เรื่องการจัดการ และการบริหาร การเงินมันจะยั่งยืนได้มันจะต้องมีสถาบันการเงิน ก็ต้องมีกฎหมายเข้ามารองรับ ส่วนเด็กที่จะมารับทุนการศึกษา เด็กก็จะต้องมีพื้นฐานของศีล สมาธิ และปัญญา ไม่ใช่ว่าการ สงเคราะห์จะสงเคราะห์ใครก็ได้ ต้องพิจารณาให้ดีให้รอบคอบก่อนก็จะดี ควรเป็นเด็กที่มี สัมมาทิฐิ ต้องปลูกฝังให้เขามีจิตสาธารณะ โดยต้องมี ขบวนการหรือกิจกรรมก่อนที่จะมอบทุน ให้เขาด้วย เพื่อเขาจะได้เป็นคนมีคุณค่าและสามารถช่วยเหลือชุมชนได้ในอนาคตต่อไป และเมื่อ ช่วยไปแล้วเขาก็สามารถกลับมาเกื้อกูลวัดได้บ้าง ดังนั้นการศึกษาสงเคราะห์จึงเป็นหัวใจ สำคัญสรุปได้ว่าด้านการศึกษาสงเคราะห์นั้นวัดควรมีการสนับสนุนส่งเสริมช่วยเหลือทุกสิ่ง ทุกอย่างที่โรงเรียนขาด ชุมชนต้องการ ให้การอนุเคราะห์ทั้งภายในส่วนของชุมชน และภายนอก ชุมชน ตลอดจนมีการพัฒนาในเรื่องการศึกษาสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ทุกฝ่ายได้ ประโยชน์อย่างบริบูรณ์และถาวรยั่งยืน

๕. ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

การบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหารในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้น วัดต้องมี กระบวนการ ปัจจัยหลายส่วน คือต้องใช้หลักวิชาการ และใช้วาจา ใช้สติปัญญา ใช้มันสมอง และ ต้องอยู่ที่ความจริงใจและความตั้งใจ ในส่วนที่วัดราชาธิวาสวิหารทำอยู่เช่นการบวชเณร และเรื่อง ต่าง ๆ นั้นเป็นการส่งเสริมพระพุทธศาสนา เป็นการขยายกิจการพระศาสนาให้กว้างขึ้นอีก และ ต้องให้ชาวบ้านเขาเห็นเขารับรู้ และเขามีส่วนร่วมว่าเราทำอะไร เป็นการกระตุ้นตั้งศรัทธาของ เขา ทำให้เห็นว่าเราตั้งใจและทำอย่างเป็นรูปธรรมตลอดจนมีความมั่นคง ต้องพูดได้ คิดได้ ทำ ได้ด้วย และในปัจจุบันนี้สังคมเราในปัจจุบันนี้กำลังแย่ง คนกำลังออกห่างพระศาสนาไม่เข้า หาพระศาสนาอาจเป็นด้วยเหตุปัจจัยหลายประการ แต่เราก็จะไปทิ้งไม่ได้เมื่อเหตุปัจจัยเข้ามา จะทิ้งไปมันก็ไม่ใช่ว่า ในส่วนตัวคิดว่าทำได้ดีโดยเฉพาะการร่วมกับทางโรงเรียนทำกิจกรรมการเผยแผ่ตรงนี้นับว่าเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก คิดว่าถูกต้องแล้ว เนื่องจากว่าการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยนี้มันเป็นเรื่องยาก ฉะนั้นเราก็ต้องทำตั้งแต่เด็กผมคิดว่าเป็นเรื่องถูกต้องและสิ่งสำคัญที่วัดควรมีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้พระภิกษุและสามเณร ตลอดจน ประชาชน เด็กนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตประจำวัน ของแต่ละเพศละวัยได้อย่างเหมาะสมดีงาม

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

๖. ด้านการสาธารณูปการ

การบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหารในด้านการสาธารณูปการนั้น วัดควรมีการ จัดระบบระเบียบคา สนวนวัตถุและเสนาสนะ สิ่งก่อสร้างในวัดเป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะสม สวยงาม และมั่นคงแข็งแรง มีคุณภาพ คุ่มค่า ตลอดจนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ได้ทุกฝ่ายทั้งฝ่ายคณะสงฆ์และ ประชาชนทั่วไปและที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของ งานด้านสาธารณูปการคือการจัดบริเวณวัดให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวของจังหวัด แหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม เราต้องจัดให้ดี ให้เหมาะสม ให้มีคุณค่า พร้อมจัดระบบ ระเบียบให้ดี พัฒนาให้ สะอาด สงบ ร่มรื่น วัดก็จะเจริญได้โดยไม่ยาก สรุปได้ว่าการสาธารณูปการหรือ สิ่งก่อสร้าง อย่าทำให้มันเกินความจำเป็น ควรให้มันเกิดความพอดี ความสร้างตามความต้องการของชุมชน และสังคม และชุมชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ เพราะวัดถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของชุมชนของ สังคม จึงควร พิจารณาให้ดีเสียก่อนที่จะสร้างอะไรขึ้นมา

๗. ด้านการสาธารณสุขเคราะห้

การบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหารในด้านการสาธารณสุขเคราะห้วัดควรต้องเอาใจ ใส่เป็นพิเศษ ถือ ว่าเป็นภาระสำคัญที่ผู้บริหารวัดหรือเจ้าอาวาสราชาธิวาสวิหารและคณะสงฆ์ จะต้องทำให้ทั่วถึง ไปให้เขาเห็น หน้าบ้าง ไปให้กำลังใจเขา มีความจริงใจให้เขาทำให้เขาเห็นว่า ความทุกข์ของเขาก็เหมือนความทุกข์ของเรา เปรียบเสมือนเราเข้าไปให้เห็นหน้า ก็เหมือนการแก้ปัญหาให้เขา เขาเห็นน่าก็ชื่นใจ เป็นการสร้างศรัทธาขึ้นอีก วัดควรมีการดำเนินการงาน ด้านการสาธารณสุขนี้ อย่างเป็นระบบทั่วถึงและต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน และไม่ เลือกหน้า โดยมี หลักว่าใครมีความเดือดร้อนมากก็ช่วยเหลือมาก ใครมีความเดือดร้อนน้อยก็ช่วยเหลือเป็น ปกติ ประชาชนพอใจในด้านนี้มาก แต่งานด้านนี้ก็มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ทุกวัดทุกที่ ส่วนใหญ่ สงเคราะห์ไม่ ทั่วถึงไม่เพียงพอกับความต้องการ เพราะคนต้องการมันมาก แต่ทรัพยากรเรามี จำกัด ก็ต้องพิจารณาคัดเลือก ตามความเหมาะสม และวัดจะต้องดำเนินงานด้านนี้ต่อไป เพื่อ ประโยชน์สุขของสังคม

๘. ทิศทางในงานด้านการบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหารในสถานการณ์ ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

ข้อชี้แนะทิศทางในการบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหารและคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน และแนวโน้มใน อนาคต โดยสรุปงานทั้ง ๖ ด้านของคณะสงฆ์วัดราชาธิวาสวิหารนั้น สิ่งที่สำคัญ ที่สุดของการบริหารจัดการวัด คือส่วนร่วมของทุกฝ่าย ตลอดจนการให้ความรู้ ความเข้าใจใน หน้าที่บทบาท รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตน ให้สมบูรณ์แบบ ภายใต้วาระระเบียบที่ถูกต้องเป็น ธรรมแก่ทุกฝ่ายของเป็นเรื่องสำคัญ และที่สำคัญต้องบริหาร จัดการแบบเป็นรูปธรรมทุกฝ่าย สามารถรู้และสัมผัสได้และควรจะมีการสร้างเครือข่ายระหว่างวัดกับวัด หรือ ในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค ฯลฯ ก็จะเป็นระบบที่ดีเยี่ยมและในการบริหารจัดการ วัดและการบริหารคณะสงฆ์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตนั้น ตามความเห็นของหลวงพ่อบุญการ ต้องมีองค์ ความรู้ในการบริหารและการจัดการ ผู้บริหารวัดต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารวัดและ การจัดการ เช่น การ บริหารคน การบริหารเครื่องมือ การบริหารเงิน และต้องเรียนรู้อยู่ ตลอดเวลา เป็นต้น การบริหารที่ดั่งงาม ต้อง ใช้หลักศาสนาธรรม ไม่นับวัตถุ เช่น (ชายวัดถุมงคล) เป็นต้น วัดที่เจริญงอกงามและยั่งยืน คือการนำเอา หลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เจริญ สมณะและวิปัสสนากรรมฐาน อย่างนี้ เป็นต้น การรักษาไว้ซึ่ง ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ชุมชน ประเพณีพื้นบ้าน สิ่งเหล่านี้ เรียกว่า อัตลักษณ์ชุมชน คือ การไว้ซึ่ง เอกลักษณ์ชุมชนและเผ่าพันธุ์ สิ่งเหล่านี้เรียกว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาวัดและ ชุมชน สรุปได้ว่า การบริหารจัดการวัดที่ดี การบริหารคณะสงฆ์ไทยที่ดี ต้องอาศัยคุณธรรมเป็นส่วน สำคัญ โดยเฉพาะผู้มีหน้าที่สำคัญคือผู้นำนั้นสำคัญ เพราะนอกจากความรู้ความสามารถแล้ว คุณธรรมจริยธรรมต้อง

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ถึงพร้อม เพื่อประโยชน์และความเป็นอยู่โดยสันติสุขของคนในวัดเอง และของคณะสงฆ์องค์กรของตน
ตลอดจนเพื่อเป็นแบบอย่างดี เป็นที่พึ่งของชาวบ้าน ผู้ทำหน้าที่บริหารนี้จึงต้องมีความหนักแน่น มีความจริงใจ
ความเสียสละ อดทน มีความขยันหมั่นเพียร และเมตตาที่สูงด้วย

อภิปรายผล

รายงานการวิจัยการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบพุทธบริษัทของวัดราชาธิวาสวิหาร เขตดุสิต
กรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โทซันท์ และเทพพร มังธานี ที่ได้ทำการศึกษา การ
บริหารวัดมหาพุทธาราม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน
พบว่า ด้านการปกครอง มีการวางแผนการ บริหารอย่างชัดเจน มีระเบียบในการปกครอง มีการกระจาย
อำนาจและการมอบหมายหน้าที่ อย่างเป็นระบบ ด้านการศึกษา พบว่า สามารถรักษารูปแบบการศึกษาแบบ
ดั้งเดิมที่มุ่งผดุง พระธรรมวินัยและพระพุทธศาสนาโดยตรง ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า ทางวัดมีโรงเรียน
การกุศลอยู่ในเขตของวัด และมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและศูนย์บริการผู้สูงอายุภายในวัด ด้าน สาธารณูปการ มี
การจัดระเบียบศาสนวัตถุ และเสนาสนะอย่างเป็นระบบระเบียบ ตามสภาพ บริเวณวัด ด้านการสาธารณะ
สงเคราะห์ พบว่า วัดมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนที่ตั้งของวัดดำเนิน กิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อพระ
ธรรมวินัยภายในวัด

สรุปผลการศึกษาทั้ง ๖ ประเด็น พบว่า

๑. ด้านการปกครอง เจ้าอาวาสเพียงรูปเดียว ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎหมายเถรสมาคม
ตลอดทั้ง ตามกฎหมายบ้านเมือง จึงทำให้บางครั้งจะยากต่อการควบคุมดูแล

๒. ด้านการศาสนศึกษา พบว่า การศึกษาของพระภิกษุ/สามเณร และประชาชนทั่วไปที่มีโอกาสเข้ามา
ศึกษาธรรมในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ยังขาดการบริหารจัดการ อย่างเหมาะสมในด้านนี้

๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า การสงเคราะห์เรื่อง การ สนับสนุนการศึกษาและอุปกรณ์การศึกษา
สำหรับเด็กเยาวชนที่ยากจนและสถานศึกษา ภายนอกบริเวณวัดยังไม่เพียงพอ เป็นต้น

๔. ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า การจัดอบรมและเผยแผ่ พระพุทธศาสนาให้แก่พระภิกษุ
สามเณรภายในวัดค่อนข้างน้อย และการเปิดโอกาสให้พระภิกษุ/ สามเณร ได้มีโอกาสแสดงธรรมในงานต่าง ๆ
ค่อนข้างน้อย

๕. ด้านการสาธารณูปการ พบว่า ความเหมาะสมในการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสมบัติและการอนุรักษ์
ศิลปะเอกลักษณ์ท้องถิ่นของวัดยังไม่รัดกุมเพียงพอ

๖. ด้านสาธารณสงเคราะห์ พบว่า การสงเคราะห์ด้านสาธารณสงเคราะห์แก่สังคมในการดำเนิน
กิจกรรมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกับวัดยังไม่พอเพียง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษามีดังนี้

๑. ด้านการปกครอง ผู้บริหารวัดควรมีการ จัดระบบและกระจายอำนาจหน้าที่ในการปกครองอย่าง
เหมาะสมแก่บุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อให้ การบริหารจัดการวัดราชาธิวาสวิหารด้านการปกครองมี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

๒. ด้านการศึกษา ผู้บริหารวัดราชาธิวาสวิหารควรมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะอย่าง เหมาะสม และประสิทธิภาพ ในการให้การศึกษาอบรมแก่ผู้ที่เข้ามาศึกษาในช่วงระยะเวลาสั้นๆ

๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ควรให้มีการสนับสนุนช่วยเหลือแก่กุล สถาบันการศึกษาภายนอกวัด สงเคราะห์เด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียน ยิ่งเฉพาะ เด็กที่ยากจนและเด็กที่เรียนเก่ง เช่น ตั้งมูลนิธิ เพื่อมอบทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษา ชุดนักเรียน อุปกรณ์กีฬา ทุนอาหารกลางวัน โต๊ะ เก้าอี้ โรงอาหาร อาคารเรียน เป็นต้น

๔. ด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ผู้บริหารวัดจึงควรเปิด หลักสูตรเฉพาะในการอบรมและเผยแพร่ พระพุทธศาสนาให้แก่พระภิกษุ/สามเณรภายในวัด เพื่อที่จะให้มีโอกาสได้แสดงธรรมตามงานต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

๕. ด้านการสาธารณูปการ การก่อสร้างและ การบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสมบัติของวัด ด้วยการรักษา ซ่อมแซม ปรับปรุง ตกแต่งศาสนวัตถุและศาสนสถานที่มีอยู่เดิม ให้มั่นคงถาวรและก่อสร้างเพิ่มเติมให้ เหมาะสมกับศาสนสมบัติซึ่งจำเป็นการดำรงของพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรต่อไปรวมทั้ง ควรก่อสร้าง บูรณปฏิสังขรณ์หน่วยงานอื่น ๆ เช่น สถานศึกษา โรงพยาบาล โรงเรียน ศาลา ประชาคม เป็นต้น

๖. ด้านสาธารณสงเคราะห์ ผู้บริหารวัดควรดำเนินการดำเนินกิจการงานสาธารณประโยชน์ เพื่อช่วยเหลือ แก่กุลแก่คนในชุมชน และสังคมโดยการจัดกิจกรรมอันเป็นสาธารณสมบัติหรือสาธารณกุศล เพื่อให้ ความช่วยเหลือแก่ คนในชุมชนและการพัฒนาสังคมและชุมชน เช่น คนไม่มีเงินค่ารักษาพยาบาล คนไม่มีที่อยู่ อาศัย งานฃาปนกิจศพ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยและบทความฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ต้องขอขอบพระคุณบุคลากร วัดราชาธิวาสวิหาร เขต ดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน๕ท่าน ที่กรุณาสรรเวลาอันมีค่าสำหรับการเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ และต้องขอบพระคุณอาจารย์ดร.วาสนา สุริยเดชะสกุล ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆอันเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัย อีกทั้งยังช่วยแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานอีกด้วย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณบิดามารดา และครอบครัว ซึ่งเปิดโอกาสให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

พระครูวิสุทธาจารย์ (ครุฑธา) (๒๕๕๔)วิทยานิพนธ์ การบริหารจัดการวัดเขาช่องพราน จังหวัดราชบุรี ตาม หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล), การบริหารวัด, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (นครปฐม : เพชร เกษมการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๒๖.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, กฎมหาเถรสมาคม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สำนักงาน

พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๕), หน้า ๑๕.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, ตานานวัดบวรนิเวศวิหาร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๘๔.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), “พระสงฆ์กับกรรมศาสนา” ใน กรรมการศาสนาสู่ ทศวรรษแห่งการพัฒนา,
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๑), หน้า ๑๐๒.

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล), การบริหารวัด, หน้า ๒๖.

ณรงค์ชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทส นักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด,
๒๕๓๗), หน้า ๔.

ประเวศ วะสี, “พระสงฆ์กับการรู้เท่าทันในสังคม” ใน หลักการบริหารและจัดการวัดใน ยุคโลกาภิวัตน์,
(กรุงเทพมหานคร : ส นักงานสภาสถาบันราชภัฏ, ๒๕๓๙), หน้า ๑๑๙

พระเมธีธรรมมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต), การปกครองคณะสงฆ์ไทย, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม,
๒๕๓๙), หน้า ๗๖

คณินนิตย์ และสุบรรณ จันทบุตร, ความส าเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษา เฉพาะกรณีวัดหนองป่าพง
จังหวัดอุบลราชธานี, (กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๔๕), หน้า ๑๗.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), ทิศทางการศึกษาของคณะสงฆ์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๑), หน้า ๒๗ – ๓๒

<http://thammarat5263.blogspot.com/>

<http://www.wiruch.com/>